

دانشگاه، بایدها و نبایدها

www.ketab.ir

مرکز پژوهش‌های کاربردی سبا

سرشناسه	: شهریار، مهدی، ۱۳۸۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: دانشگاه، بایدها و نبایدها/ مولف مهدی شهریار.
مشخصات نشر	: شیراز: فدک سبز، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ص: ۵/۱۴×۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-600-6505-18-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۶.
موضوع	: امر به معروف و نهی از منکر
موضوع	: امر به معروف و نهی از منکر -- جنبه‌های قرآنی
رده بندی کتبه	: ۱۳۹۱ د ۸۶۲ س/ ۴/ BP۲۲۶
رده بندی دیویی	: ۳۹۷/۳۷۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۵۸۸۲

گردآوری و تألیف: مهدی شهریار
ویراستاران: دکتر روح‌الله شعرا، لیلا بانسی

صفحه‌آرا: سحر صدارت

طراح جلد: امیرحسین علاقه‌بند

ناشر: فدک سبز

چاپخانه:

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۰۵-۱۸-۳

نشانی مراکز پخش: شیراز/ خیابان زند/ جنب هلال احمر/ ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی
طبقه هشتم/ دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه علوم پزشکی شیراز تلفن: ۲۱۳۳۷۲۸-۰۷۱۱
شیراز/ خیابان قصر دشت/ کوچه ۲۹/ فرهنگسرای دانشگاه/ طبقه دوم/ آورده‌های فرهنگی نجل
همراه: ۰۹۳۹۶۱۸۳۳۹۵ تلفن: ۲۳۴۴۱۷۹ - ۰۷۱۱ کد پستی: ۵۴۳۶۱ - ۷۱۳۳۶

فهرست مطالب

۷	پیش گفتار
۹	فصل اول: امر به معروف چیست؟
۱۱	امر به معروف از دیدگاه قرآن
۱۵	معنای خیر
۱۹	معنای معروف
۱۹	معنای منکر
۲۰	نسبی یا مطلق بودن خوبی و بدی
۲۱	نظر اشاعره درباره‌ی حسن و قبح
۲۳	معنای امر و نهی
۲۷	فصل دوم: اهمیت امر به معروف
۲۹	۱. امر به معروف ضامن اجرای احکام اسلام
۳۰	۲. امر به معروف شاخه‌ای از جهاد
۳۱	۳. نزول رحمت الهی
۳۲	۴. مصلحت توده‌ها
۳۴	۵. مذمت تارکین امر به معروف
۳۵	۶. امر به معروف وظیفه‌ای همگانی
۳۹	فصل سوم: خطر ترک امر به معروف
۴۱	۱. تسلط اشرار بر نیکان
۴۴	۲. نزول عذاب
۴۶	۳. زیان‌های اجتماعی
۴۷	۴. تبدیل معروف به منکر
۴۹	فصل چهارم: شیوه‌های صحیح امر به معروف
۵۱	شیوه‌های امر به معروف
۵۲	۱. دعوت عملی

انتظار بیش از حد از زبان و گوش	۵۸
عمل جمعی و گروهی	۵۸
۲. شیوه‌ی جای‌گزینی	۵۹
۳. شیوه‌ی مستقیم و غیر مستقیم	۶۰
فصل پنجم: شرایط امر به معروف	۶۱
۱. آگاهی و بصیرت	۶۳
۲. رعایت تعادل و جلوگیری از افراط و تفریط	۶۶
۳. احتمال تأثیر	۶۷
۴. شرط قدرت	۷۰
فصل ششم: مرز امر به معروف	۷۳
نظریه‌ی اول بی‌خطر بودن	۷۵
نظریه‌ی دوم: بستگی به موضوع آن دارد	۷۸
مراتب امر به معروف و نهی از منکر	۷۹
مرحله‌ی زبان	۸۱
مرحله‌ی عمل	۸۱
حوزه‌ی امر به معروف	۸۲
مشمولین امر به معروف	۸۵
احکام امر به معروف	۸۸
سخنان مقام معظم رهبری	۹۰
فهرست منابع	۹۶

پیش گفتار

بحث و گفت‌وگو درباره‌ی داوری‌های اخلاقی و ارزشی انسان در پاسخ به این که باید چه کاری انجام دهد و از چه کارهایی خودداری کند، عمری به درازای زندگی بشر دارد. دغدغه و دل‌نگرانی هر انسان در تمامی لحظات زندگی خود این است که درست را از نادرست تمیز دهد، باید و نباید زندگانی خود را بشناسد و راه خویش را از میان هزار راهی که در برابر او دام گسترده‌اند بیابد، از آن‌جا که انسان موجودی است انتخاب‌گر و تا لحظه‌ی مرگ هرگز نباید زمینه‌ی انتخاب از دست انسان گرفته شود. عواملی هستند که همواره این انتخاب‌گری را مورد تهدید قرار می‌دهند؛ اما انسان مسلمان نه زیر ضربات نازیانه‌ی تبلیغات شهوت‌انگیز قدرت انتخابش را از دست می‌دهد و نه زیر ضربات کشنده‌ی فقر و ناداری، این جاست که نقش سازنده و حیاتی اصل فراموش شده (و یا آمیخته با فحشی تنگ‌نظرانه و محدود) امر به معروف و نهی از منکر روشن می‌شود. شناخت معروف و منکر و دعوت دیگران به کارهای پسندیده و بازداشتن از کارهای ناپسند (به دور از تحسین و تفحص) ضامن بقای سلامت جامعه‌ی اسلامی است.

در جامعه‌ی امروز، نقد اجتماعی (به ویژه در مبارزه با مفاسد اجتماعی ناشی از روابط قدرت) تا حدودی جای مفهوم بلند امر به معروف و نهی از منکر را گرفته است. دامنه‌ی امر به معروف و نهی از منکر در همه‌ی ساختارها و نهادهای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی جامعه‌ی اسلامی گسترده است.

ظلمی که به واسطه‌ی کج‌فهمی یا برداشت‌های سطحی از یک‌سو و اجرای ناصحیح آن در میان مسلمین از سوی دیگر بر این تکلیف انسان‌ساز رفته، بسیار تأسفبار است. اگر نقش بنیادین این اصل در شناخت خیر و شر، پسندیده و ناپسند

و باید و نباید در نظر گرفته شود و کارکرد اجتماعی آن در سالم سازی محیط اجتماعی و فراهم کردن زمینه و شرایط مناسب برای اعمال انتخاب گری انسان فهمیده شود، آثار آن در حیات بخشیدن به جامعه آشکار می شود.

برای آشنایی جامعه‌ی دانشگاهی با این دو اصل مهم از فروع دین اسلام (که در بعضی مذاهب اسلامی حتی آن را بخشی از اصول دین اسلام شناخته‌اند) در این نوشتار به امر به معروف و نهی از منکر در قرآن خواهیم پرداخت. برای این منظور از بیانات آیت الله شهید دکتر بهشتی که در سال‌های ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۵ در جلسات تفسیر قرآن ایراد شده استفاده می شود و با رعایت امانت به کوتاه کردن مطلب و تغییر آن از لحن گفتاری و سخنرانی به نوشتاری پرداخته شده است. هم چنین از بیانات و مقالات آیت الله شهید استاد مرتضی مطهری و نیز بیانات بنیان گزار نظام مقدس جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری استفاده شده است. بی شک چنان چه نقصی در این نوشتار مشاهده شود از این جانب است و خوش حال خواهیم شد که از راهنمایی اساتید، همکاران و دانشجویان محترم بهره مند شوم. از زحمات ویراستاران محترم آقای دکتر روح الله شعرا و سرکار خانم لیلا بانسی نیز کمال تشکر را دارم.

دکتر مهدی شهریاری

زمستان ۱۳۹۰